

Posudek na diplomovou práci Adély Janušové

Kategorie determinace: strategie překladu španělských administrativně-právních textů do češtiny

(Filozofická fakulta JU, České Budějovice 2014, 123 stran)

Adéla Janušová se ve své práci zabývá problematikou determinace ve vztahu k překladu španělských administrativně právních textů. Jedná se o poměrně rozsáhlou práci, rozdělenou na dvě obsáhlejší části – část teoretickou (str. 8-73) a část praktickou (str. 75-109). Vzhledem k šíři dané problematiky autorka následně své téma blíže tematicky vymezuje na užívání členu (členu neurčitého). V teoretické části autorka pracuje s dostatečným množstvím relevantních pramenů (Lyons, Alarcos Llorach, Gómez Torrego, Bosque&Demonte, Černý, Gili Gaya, Aurová, Daneš, Uhlířová). Teoretické zpracování dané problematiky autorka prezentuje velmi podrobně, byť vzhledem k obsáhlosti tématu a následnému konkrétnímu vymezení práce si místy (např. str. 13-15) kladu otázku, zda takto pompézně pojatý teoretický rámec byl pro výstupy této DP nezbytně nutný (navíc jednotlivé gramatiky se místy obsahově překrývají). U práce tohoto typu bych možná mnohem více ocenila, spíše než detailní prezentaci jednotlivých gramatik, hlubší syntézu a komparaci jednotlivých přístupů. Např. postrádám závěr, jak autorka na pozadí prostudované literatury chápe termín determinace ve vztahu ke své práci. Postrádám rovněž jakýsi vysvětlující přechod mezi problematikou probíranou do str. 65 (determinace) a od str. 66-74 (slovosled, aktuální členění větné); a vztah, který autorka předpokládá, že bude mít tato otázka k jejímu tématu (autorka to vysvětluje až v samotném závěru práce na str. 113).

V praktické části je cílem Adély Janušové ukázat, jak se problematika determinace projevuje při překladu administrativně právních textů. Pro tyto účely autorka analyzuje celkem 4 texty (2 z portálu Eur-lex, jeden španělský text z BOE a jeden text český) z oblasti vzdělávání. Za lehce problematický (a to vzhledem k tématu práce) považuji výběr textů, které si autorka pro své analýzy zvolila. Kladu si totiž otázku, nakolik je lingvisticky relevantní vyvozovat závěry týkající se strategií překladu na pozadí textů, u kterých nevíme, zdali jsou překlady přímými či nepřímými. Autorka si je toho sama vědoma, jak vyplývá ze str. 75, nabízí se však otázka, zdali nebylo možno pracovat s texty jinými? Z důvodu možných interferencí anglické jazykové verze autorka následně do svého „minikorpusu“ zařazuje i texty nezátížené jinou jazykovou verzí (text BOE a text MŠMT). Pomineme-li tento nedostatek, musíme uznat, že diplomandka se jednotlivé texty snaží analyzovat poměrně pečlivě a důkladně: pociťově kvantifikuje užívání jednotlivých determinantů v jednotlivých textech a komentuje. Ke cti jí nutno přičíst, že se snaží jednotlivé analýzy provést důkladně. K detailnějšímu porovnání autorčiných úvah by však bylo místy žádoucí uvádět ilustrující příklady s větším kontextovým okolím (např. str. 81).

Z obsahového hlediska mám na autorku tyto otázky:

1) ad str. 76 – jak autorka chápe pojem „více a méně formální text“, mohla by dále blíže specifikovat vztah odbornosti textu a ne/užívání členu tak, jak vyplývá z tvrzení, že: „*míra formálnosti se odráží ve výskytu členů a jiných determinačních prvků*“.

2) zajímavý příklad na to, kdy užití členu určitého je (nebo může) být v češtině vyjádřeno slovosledem nacházíme na str. 82 – př. c). V českém textu D. se však v rozporu s autorkou domnívám, že známá informace „*mají stále omezené příležitost k učení*“ je v pozici rematické, což bývá v překladech z jazyků, v nichž je determinace gramaticky vyjadřována častým jevem, nicméně čeština zde umožňuje (a možná i preferuje) změnu slovosledu – *mají příležitosti k učení stále omezené*, kterou překladatel (z nám neznámých důvodů) neuplatňuje.

Mohla by diplomandka tento příklad blíže okomentovat např. i ve vztahu k syntaktickým funkcím zvýrazněných prvků v obou větách?

3) drobnou poznámku mám ještě k analýze na str. 87, kde bych si dovolila podotknout, že překlad nemusí být vždy nutně koncipován jako syntaktický kalk, a tudíž českou verzi „v celém rozsahu“ nepovažuji z překladatelského hlediska za výrazně problematickou.

4) mohla by autorka objasnit, jaký vztah má k problematice determinace užívání příslovčí – *mucho* (viz závěr str. 114).

5) má poslední otázka je spíše koncepčního charakteru – v textu autorka opakovaně na str. 113 a str. 8 uvádí, že se v práci zaměří hlavně na člen neurčitý, ovšem jednotlivé analýzy jsou věnovány i členu určitému, přivlastňovacím zájmenům (str. 99), neurčité číslovce „*mucho*“ (str. 102), řadovým číslovkám (str. 108), atd. Mohla by toto uvést na pravou míru?

Hodnocení po stránce formální:

Práce je psána česky a po formální stránce je na standardní úrovni. Jednotlivé věty jsou formulovány poměrně jasně, autorka se až na menší nedostatky (str. 45: „*jako člen se rozumí ten, který je označován jako určitý*“) nedopouští výrazných formulačních či jazykových prohřešků.

Závěr:

Práce Adély Janušové i přes uvedené připomínky vyhovuje požadavkům na diplomové práce kladeným. Práci doporučuji k obhajobě se známkou **velmi dobře**.

V Českých Budějovicích, 2. června 2014

PhDr. Jana Pešková, Ph.D.

